

Večernik

Leto I. (VIII.), štev. 124

Maribor, petek, 30. septembra 1927

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Vredn. mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440

Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasni po tarifu

Oglašje sprejema tudi oglasni oddetek »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Strašen tornado v Ameriki

Opustošeno mesto St. Louis — Težke človeške žrtve — 70 milijonov dolarjev škode

ST. LOUIS, 30. septembra. Preteklo noč je divjal nad St. Louisom strašen tornado. Katastrofa je zahtevala 70 človeških življenj in na tisoče ranjenih. Nad mestom in okolico se je utrgal oblak in je zavladovala v trenutku popol-

na tema. Reševalna dela so se vršila s pomočjo reflektorjev. Več tisoč ranjenih so spravili za silo pod streho v sosednje kraje. Škoda se ceni na preko 70 milijonov dolarjev. Policija je morala zaprositi za pomoč tudi vojaštvo.

Nova era v razvoju avstrijskih socialistov

Dr. Bauer proti vsaki teroristični akciji in za zmerno politiko

DUNAJ, 30. septembra. Na včerajšnjem kongresu kovinarskih strokovnih organizacij je imel vodja socialističnih demokratov, dr. Oton Bauer, važen govor, ki je vzbudil v vseh političnih krogih veliko pozornost. Dr. Bauer se je bavil z juliskimi dogodki na Dunaju

in izjavil, da so ti dogodki najboljši dokaz, da se v Avstriji s silo ne da ničesar opraviti. V Avstriji bo zmogala le zmerna skupina, nikdar pa ne teroristi. Bauerjev govor se smatra kot nekak pričetek nove ere v razvoju avstrijske socialne demokracije.

Angleška eskadra v naših vodah

Včeraj popoldne je prispel v Split oddelek angleške vojne mornarice v Sredozemskem morju, ki je sodeloval pri tekmah za Schneiderjev pokal v Benetkah. Brodovje obstoji iz velikega nosilca letal »Eagle« in 4 križark. Na »Eagle« je 50 letal, med njimi tudi aeroplan, ki je pri tekmah v Benetkah postavil rekord 457 km na uro. Eskadra ostane v Splitu 12 dni. Poveljniška ladja je pri prihodu v luko razobesila jugoslovensko zastavo in oddala več pozdravnih strelav, na katere so naše baterije na kopnem takol odgovorile. Danes so naše oblasti posetile angleško eskadro, nakar so Angleži takoj vrnili obisk. Na sporedu so razne svečanosti in izlet v okolico ter slavnosten banket, ki ga priredi gostom mestna občina.

Match Capablanca — Aliehin

Peta partija v tekmi za svetovno šahovsko prvenstvo med Capablancem in Aliehinom, je po enkratnem prekinjenju istotako končala remis. Oba konkurenta imata dosedaj po eno dobljeno igro in po tri remis. Stanje je torej še vedno 2½:2½ oziroma 1:1.

ŽIVNOSTENSKA BANKA PONUJA PREVZEM ČEŠKIH ŽELEZNIC.

PRAGA, 30. septembra. Listi poročajo, da je med ponudniki za prevzem češkoslovaških državnih železnic v zakup razen Amerikancev tudi Živnostenska banka v Pragi.

Borza

CURIH, 30. sept. (Zaključni tečaji): Beograd 9.13, London 25.23, New York 518.65, Berlin 23.50, Praga 15.37, Pariz 20.35.

LJUBLJANA, 30. sept. Berlin 1252.5, Curih 1095.5, Dunaj 800.25, London 276.45, New York 56.74, Praga 168.43, Pariz 223.25. — Efekti: Celjska 164, Ljub. kreditna 138, Prva hrvaška 850, Kreditni zavod 160, Vevče 135, Ruše 260—270, Kranjska industrijska 400, Stavbna družba 56, Šešir 104, Strojne tovarne 70.

Predavanje Zveze kulturnih društev v Mariboru

Brazilijska je dežela mravelj. Najzanimivejša so Sauba, listne mravljice. Svoj dom si zgradijo večkrat do 100 m pod zemljo. Neumorno po dnevi in ponoči spravljajo zemljo na površje, da si razširijo podzemsko zgradbo. V dolgih vodih se hitro pomikajo ob deblih dreves. Ti hitje na delo, drugi se vračajo otovorjeni v svoj dom. Njihov tovor so zrezani listi. Kar prileti muha zažeda, ka in napada mravljo, da bi zlegla v njeno telo svoja jajčeca. Mravlje se vstavijo, prepode muho in jo nadaljujejo z delom. Zapreka je na poti. Hitro napravijo predor, da si okrajašjo pot. Dela se po taktu. Mahna delavka reže in nosi liste. Veliki vojak zgrize liste v kašo, ki jo natrosi po tleh, da laže zrastejo neke gobe v njihovem bivališču. Od teh gob žive vse. Strmina ne ovira poti neumornih. Od nekega pride znamenje: Počakajte! Odložite breme! In Pridite k temu zanimivemu filmu, ki ga predvaja Zveza kulturnih društev v Gradnem kinu. V soboto ob 2. in 4. pop. predstave za šolsko mladino. V nedeljo ob 10. in 11. uri dopoldne in ob 13. uri pop. predstave za dijake srednjih šol in občinstvo. Starši pridejo lahko vedno s svojimi otroci. Cene: po 3 Din za sedež, ložni sedež 5 Din.

Zaroka kralja Borisa

RIM, 30. septembra. Današnji listi poročajo, da bo zaroka bolgarskega kralja Borisa z neko evropsko princezino že v kratkem objavljena in sicer o prihodnji oficijelnega obiska kralja Borisa na evropskih dvorih.

REKONSTRUKCIJA RUMUNSKÉ VLADE.

BUKAREŠTA, 30. septembra. Rumunska vlada bo oktobra meseca rekonstruirana. V vlado stopi namreč tudi nacionalistična stranka. Sedanji minister za zunanje zadeve dobi drug portfelj, vojno ministrstvo pa prevzame finančni minister. Vintila Bratianu. Kot kandidat za novega zunanjega ministra se imenuje Aleksandar Vaida Voevod.

Detomorilka s Pohorja

Zločin nezakonske matere — Blagajnik ptujske mestne občine pred poroto

Maribor, dne 30. sept. Ana Ozvaldova je služila pri St. Janžu na Pohorju, kjer se je leta 1926 spoznala z nekim fantom. Znanje je zapustilo sledove. Meseca julija 1927 je Ozvaldova naenkrat zapustila svoje delo, ker so jo prijele porodne bolečine. Odšla je v koruzo, kjer je porodila fantka. Dete je prišla za roko in telesce z vso silo zagnala v zrak. Nato je nezakonska mati vstala in odšla domov, ne da bi doma karkoli povedala. Njena gospodinja je sicer opazila, da je Ozvaldova krvavela, toda obdolženka ji je rekla, da bo že prešlo. Gospodinja pa se je stvar le zdela sumljiva in je zato šla drugi dan gledat v koruzo, če bi tam kaj našla. In res je našla tankaj skritega — mrtvega novorojenčka. Javila je to orožnikom, katerim je obdolženka tudi takoj priznala, da se je hotela iznebiti otroka in radi tega šla v koruzo, ter tam otroka po porodu ubila.

Sodna zdravnik sta ugotovila, da je otrok po porodu živel in umrl vsled izkrvavljenja v možgane. Na glavi je imel za pest veliko bulo, kost na ozadju glave pa je bila vdolbena.

Ano Ozvaldovo je zagovarjal odvetnik Ravnikar, obtožbo je zastopal drž. pravnik dr. Hojnik. Obtoženka dela na zunaj vtis, da je duševno zadržana. Potrjuje vse, kar je vprašana. Pismo o glasu pravi, da uživa Ozvaldova dober glas. Skoro ves čas razprave obtoženka ihti in joče. Ker so porotniki potrdili vprašanje detomora, je sodni dvor obsodil Ozvaldovo na tri leta težke ječe.

Mihael Menoni, ki je prišel danes kot tretji pred poroto na obtožbo klop, je bil že več let v službi mestnega magistrata v Ptuju. Obtožen je uradne poverbe, ker si je od 15. maja 1922 do 11. junija 1927 kot blagajnik mestne občine pridržal in prilastil v javnem uradu zaupane zneske v skupni vsoti 266.333 Din 59 para, in zakrivil

s tem hudodelstvo uradne poverbe. Ptujski župan je dal vsako leto redno sestaviti bilanco, ki je bila tudi odobrena. Med letom pa so se vršile večkrat nenapovedane revizije blagajne po občinskih odbornikih, ki so našli vedno vse v redu radi tega, ker niso nikoli kontrolirali knjig in jih primerjali s prilogami, ampak se zadovoljili s tem, da je bilo v blagajni toliko denarja, kakor ga je bilo izkazanega pod črto v blagajniški knjigi. Meseca junija 1927 pa so začeli ljudje govoriti, da obtoženi uradnik Mihael Menoni kljub svoji nepreveliki mesečni plači jako dobro in celo razkošno živi. Nastal je sum, da v mestni blagajni ni vse v redu. Mestni župan je radi tega odredil revizijo blagajne po strokovnjaku Ivanu Kasperju, ravnatelju Mestne hranilnice. Ta je res pri reviziji dne 21. junija 1927 ugotovil primanjkljaj v znesku 266.333 Din 59 para, ki je nastal tekom obdolženčevega službovanja pri mestni blagajni.

Obtoženi poverbo priznava in se izgovarja z boleznijo v rodbini. Po pričah pa je dognano, da je rabil obdolženi denar za svoje udobno življenje, za pijačo in dobro jedajo. V začetku si je prilastil po Din 1000 do 2000 na mesec, pozneje pa kar po 4000 do 5000 Din. Poverbo je kril na ta način, da dohodkov ni takoj vknjižil, izdatke pa za cele mesece nazaj. Obdolženi je imel leta 1919/20 kavarno v Strnišču, katero je likvidiral z dolgom nekaj nad 10.000 Din, ki ga je tudi začel odplačevati v Ptuju s poverbami v Mestni blagajni.

Ob 11.30 se je pričela razprava proti Menoniju, ki ga zagovarja dr. Kumbatovič. Javni obtožitelj, namestnik drž. pravdnika, dr. Zorjan. Razprava ni podala ničesar novega. Porotniki so edino glavno vprašanje na uradno poverbo soglasno potrdili in je bil Menoni obsojen na dve leti težke ječe.

Kurdistanski „princ“ v Mariboru

Včeraj je prispel iz Beograda v Maribor kurdistanski »princ« Emir Mohamed al Rašid paša, kjer so ga radi pomanjkljivih dokumentov zadržali. Skušal je brez avstrijskega vizuma še sinoči prekoračiti mejo, avstrijske oblasti pa so ga zavrnilje. Radi nezaupanja tukajšnjih policijskih oblasti je bil prepeljan v policijske zapore, kjer je mirno prespal noč. Danes pa so znova pričela zasliševanja, ki so dala mnogo truda, kajti princ, ki biva stalno s svojo soprogo bale v Parizu, govori le nekaj nemških besed in slabo francoski, dočim angleščina dobro obvlada. Izjavil je, da je nameraval potovati na svoj dom v Kurdistan, ki je pod protektoratom Društva narodov, a so ga v Beogradu zadržali, ker da nima potrebnih listin v redu. Med potjo mu je bil ukraden tudi ček za 600 dolarjev, tako da so mu pošla tudi sredstva in je trenutno popolnoma brez denarja. Izjavil je tudi, da mora na Dunaj, kjer bo pri svoji banki dvignil denarje in uredil vse ostale zadeve, nakar se vrne v Pariz. Da namerava vožnjo na Dunaj, bo pri-

moran razprodati del svoje garderobe, ki jo vozi s seboj v treh velikih kovčkih, nakar ga bodo oblasti odpremile preko meje. Da so mu v Beogradu preprečili nadaljevanje potovanja v Azijo, je pripisati samo turškemu konzulatu, ki je bala intrigiral proti njemu, češ da je komunističen propagator, dočim on sam to zanika in pravi, da je po činu general in da ima kot privatnik ogromno premoženje. Pokazal je tudi dragocen prstan, o katerem trdi, da je vreden milijone. Iz vseh zaslišavanj se ni dalo posneti pravega namena njegovega tajinstvenega potovanja, vsekakor pa preganjanja naših in inozemskih oblasti niso neosnovana. Zanimivo je, da princ, ki se je v Zagrebu izdal za diplomata, ne zna niti pisati. Po zunanosti pa je jako interesanten tip, ki s svojo nedolžnostjo z lahkoto preslepi vsakogar. Po naročilu zagrebške policijske direkcije bo nocoj prepeljan preko meje, ali pa bo moral počakati, da mu vrnejo potni list, ki so ga baje zadržali v Beogradu. V Avstriji bo lahko nemoteno nadaljeval svoje pustolovščine, ki so mu jih v Beogradu preprečili, kar imenuje on »balkanizem«.

Besede in dejanja

Ideolog dr. Morocutti in njegova teorija v praksi

Maribor, 30. sept.

»Prvobojevnik« za prava takozvane nemške manjšine v Sloveniji, šentiljski zdravnik dr. Morocutti je, kakor smo že kratko poročali, na banketu v čast nemškemu gostom — časnikarjem v Mariboru »moral« tudi govoriti. Njegovo laž o krivicah, ki se baže Nemcem v Sloveniji godijo, smo že razkrili. Dr. Morocutti pa je ob tej priliki govoril tudi o medsebojni ljubezni, o medsebojnem spoštovanju, skratka razodel se je kot pravi pravcati apostol miru in ljubezni.

Da bo pa naša javnost tega apostola miru in ljubezni spoznala tudi z druge strani, da bo videla njegovo prirojeno nemško nadutost, in srčno nekulturnost, ki jih pa večje skrivi pod plašč skrbi za rodbino, evo Vam sledeča dejstva:

Ker se število slovenskih zdravnikov stalno množi in so mesta in trgi že prenapolnjeni s slovenskimi — povrh pa tudi že z nemškimi! — zdravniki, se hočejo naši mladi slovenski zdravniki posvetiti delu tudi v podeželskih krajih. Tako je takšen mlad slovenski idealist lani v poletju tudi mislil na to, da se naseli v okrožju, kjer je sicer že en nemški zdravnik, ki je pa dovolj veliko in obsežno, da skromno živita tam tudi dva zdravnika.

Šlo je za št. Ilj, kjer je naseljen dr. Morocutti. Od Maribora do št. Ilja preko Pesnice in Sp. Kungote ni nobenega zdravnika, ni ga v Jarenini, ne v Sv. Jakobu, ne v Sladkem vrhu, ne v Mariji Snežni in ne v Srečju. Torej ogromen teritorij, ki na vsak način more vzdržati dva zdravnika. Povrh je ta teritorij po ogromni večini prebivalstva slovenski, in ima gotovo mlad slovenski zdravnik vsaj isto pravico do kruha med tem ljudstvom, nego nemški manjšinski politik dr. Morocutti, zlasti

še, ker more — kakor smo že ponovno povdarili — to ozemlje dati existenco dvema zdravnikom.

Pa se je zgodilo, da je g. dr. Morocutti, ki se cedi sicer same ljubezni, spoštovanja, miru in sprave, pisal mlademu slovenskemu zdravniku pismo, ki je izraz nemške brutalnosti in sebičnosti najgrše vrste. Evo Vam dobesednih citatov:

»Gre v mojem slučaju za eksistenčni boj, ki ga bom z vsemi razpoložljivimi sredstvi neusmiljeno in brezobzirno do uspeha dobojeval«.

»Dvomim, da se bo našel dostojen in pošten zdravnik v Sloveniji, ki bi se dal zlorabiti za dvomljiv poklicni in gospodarski eksperiment. Ako bi se pa vendar našel kak tovariš s tako pomankljivimi pojmovanjem časti, s tako pomankljivo akademsko in tovariško dostojnostjo, bi se ... na najumazanejši način diskvalificiral«.

»Za mene pa bi pomenila takšna konkurenca odprto napoved boja... Jaz bi iz tega izvajal posledice do skrajnosti in takšnemu tovarišu napovedal boj do zadnjega. V takšnih slučajih ni parda! Jaz ali nasprotnik, eden se mora umakniti!«

Dovolj! Mislimo, da si bo naša javnost napravila pravo sodbo o človeku, ki na zmagaj igra pohlevno jagnje miru in sprave, ki pa je v svojih dejanjih brutalen in brezobziren in v svojem pravem elementu pokaže svoje tevtosko kopito.

Naša skrb bo, da bodo tudi nemški novinarji, ki so bili te dni med nami, dobili v roke ta izliv »ljubezni, spoštovanja in sprave«. Dr. Morocutti v besedah in dr. Morocutti v dejanjih sta dve popolnoma nasprotujoči si osebnosti.

bolnico, kjer pa je še istega dne umrl, vsled krvavitve v trebušni votlini.

Obdolženi se je zagovarjal s silobramom, češ da ga je hotel umrli Peršon napasti z vilami. Izkazalo pa se je, da je imel obdolženi na umrlega veliko jezo, katero si je olajšal nad njim s surovim napadom.

Današnje razprave vodi predsednik vdss. Posega, votanta sta dss. Zemljčič in okr. sodnik dr. Mihalič. Zapisnikar avsk. Trampuš. Obtožbo je zastopal prvi drž. pravdnik dr. Jančič. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje uboja in je bil Polajžar obsojen na tri leta težke ječe.

Zena prijavila rojstvo svojega moža

V neznatnem mestecu Blankenstein, ki leži v bližini industrijske metropole Bochuma v Nemčiji in je nedavno proslavil 700letnico svojega obstoja, se je pripetil redek slučaj, ki je ponovno vzbudil zanimanje in pozornost. Neki meščan je pred dnevi dobil poziv, da se javi na občini. Kasneje se je ugotovilo, da poziv ni bil namenjen njemu, temveč njegovemu sinu, ki je bil rojen leta 1890. Ko se je odzval pozivu, so ugotovili, da sploh njegovega imena ni niti v matičnih, ne vojaških, niti ostalih knjigah, kot da ne bi bil rojen. Najzanimivejše pa je, da skrivnostni meščan ni nikdar zapustil rojstnega kraja, kar dokazuje, da so leta 1890. pozabili zabeležiti rojstvo novega meščana. Da bi se izognil nadaljnjim neugodnostim, ki bi lahko nastale s smrtjo nevpisanega državljanca, je odšla na magistrat njegova žena in prijavila rojstvo svojega 37letnega soproga. Vprašanje je, kako se je dotičnik sploh mogel poročiti, ko je vendar pri sklepanju porok neobhodno potrebno, da se predloži krstni list, ki ga mladenič sploh ni imel. Dovedeno je v malem mestu Šlezije birokracija enkrat popolnoma odrekla,

Mariborski in dnevni drobiž

Občinske volitve v Mariboru

se bodo vršile, kakor se doznava iz zanesljivega vira, 18. decembra. —

Gospodarsko in politično društvo za Magdalenski okraj

ima v soboto dne 1. oktobra ob 20. uri v gostilni »Pri Jeleni« Pod mostom redno sejo širšega odbora. Ker se bo nadaljevala razprava glede občinskih volitev, prosimo vse odbornike in zaupnike, da se seje zanesljivo udeležijo. —

Sprememba na sadjarski in vinarski šoli v Mariboru.

Ministrstvo za kmetijstvo je ukinilo I. razred sadjarske in vinarske srednje šole v Mariboru. Drugi razredi ostanejo. Po drugi strani se pa zopet odpre dvoletna sadjarska nižja šola, kakor je bila nekdanj. — mesto sedanje enoletne. Odlok je datiran z 22. septembra, dospel je pa danes, ko je nekaj priglasičencev za prvi razred že v Mariboru, drugi so pa na potu. Nekatere se je brzojavno obvestilo, naj ne hodijo, ker I. razreda ni več. Oddaljeni, n. pr. oni iz Dalmacije, bodo pa zastoj delali dolgo pot. — Po tej spremembi se novinci za srednjo sadjarsko in vinarsko šolo ne sprejemajo, sprejemajo se pa in sicer s 5. oktobrom novinci za nižjo, odsedaj dvoletno sadjarsko in vinarsko šolo. —

Novinarski klub.

Jutri, v soboto, 1. oktobra ob 18. uri klubova seja v Grajski kleti. —

Ravnateljstvo srednje vinarske in sadjarske šole

je nabilo na šolski deski razglas, ki navede akt ministrstva, s katerim je bila okrnjena šola, ter povdarja: »Na temelju tega akta mora direkcija preklicati že dovršeni sprejem vseh prosilcev v prvi razred, ki je sedaj ukinjen. Proti odloku ne sme direkcija pod pretjo kazni ničesar storiti, zato pripotoča vsem prizadetim, naj se pri njej ne pritožujejo«. —

Smrtna kosa.

V četrtek je preminul v Rdečem Bregu g. Ernest Sabathy, prvi občinski svetovalec in član krajevnega šolskega odbora Podvelka. Bodi vrlému gospodarskemu delavcu ohranjen blag spomin, žalujočim pa naše odkrito sožalje!

Češki tečaj JČ lige.

Mariborska Jugoslovanska-češkoslovanska liga priredi zopet tečaj češkega jezika za dijaštvo. Podučevala bo iz prijaznosti ga Vida dr. Mihaličeva. Pouk se bo vršil v sobi dekliške meščanske šole, Cankarjeva ul., I. nadstropje, kjer je tudi češka dopolnilna šola. Prostore je prepustil krajevni šolski odbor. Di-jaki in dijakinje, ki hočejo obiskovati tečaj, naj pridejo v soboto dne 1. okt. ob 15. uri v učno sobo dekliške meščanske šole, kjer se bo določila učna ura pouka, kakor bo najbolj prišlo večini udeležencev. Pouk bo brezplačen, tudi knjige bo oskrbela Liga sama. Priglasijo pa se naj le taki, ki se nameravajo oprijeti učenja resno in vzdržati do konca. —

Velika invalidska tombola.

Kakor smo že poročali, bo priredil krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru dne 2. oktobra ob 1/3 pop. na Trgu Svobode veliko invalidsko tombolo v korist najrevnejšim članom. Glavni dobiki so: Kompletno opremljena spalnica iz trdega lesa v vrednosti Din 10.000; moško kolo v vrednosti Din 1.800. Kuhinjska oprema v vrednosti Din 1.500; voz premoga v vrednosti Din 1000; vreča fine moke v vrednosti Din 500. Dobitki so razstavljeni v izloži trgovca K. Preisa v Gosposki ul. Razven tega še je nad 500 manjših krasnih dobikov. Komad srečke stane Din 3 in se dobi po vseh trafikah mesta Maribora. Vsi na veliko invalidsko tombolo dne 29. oktobra. V slučaju slabega vremena se bo vršila tombola prihodnjo nedeljo.

Otvoritev brzojava in telefona pri pošti Sv. Miklavž pri Ormožu.

Dne 24. septembra je bila pri pošti Sv. Miklavž pri Ormožu otvorena brzojavna in telefonska služba. —

Mariborski gledališki abonenti,

ki še niso dvignili svojih izkaznic, se naprošajo, da jih dvignejo naidalje do 4. oktobra pri gledališki blagajni. V oktobru zapade že drugi obrok abonmana, pa se naprošajo gg. abonenti, da poravnajo eventuelne zaostanke, ker gledališče nujno rabi denarna sredstva za tekoče izdatke. — Sprejemajo se še novi abonenti. —

Službo dobje:

2 kleparja in 1 kovino-tlačitelj v Sarajevu. Mariborska Borza dela sprejema prijave ter daje vsa potrebna navodila.

Zadnji dan abonmana koncertnega biroja.

Ali ne čutite v sebi nikake potrebe za duševno razvedrilo in za lepo umetnost? Danes je zadnji dan za podpis abonmana Koncertnega biroja Glasbene Matice, zato ne odlašajte s prijavo, ker bo v sredo že prvi abonma-koncert. Državni uradniki, ki sprejmejo svoje plače še le jutri, se lahko izjemoma še 1. oktobra prijavijo. Posebno pa vabimo naše pridobitne kroge, da se odzovejo in v velikem številu podpišejo izredno ugoden abonma. Ob enem s pismeno prijavo pošljite po nakaznici prvi obrok. Koncertni biro pošlje svojim abonentom izkaznice odn. vstopnice pravočasno na dom. V sredo, dne 5. oktobra se bo vršil, kot že obljavljeno, prvi abonma koncert in sicer bo to koncert slavne-ga poljskega velemoistra Artura Rubinsteina.

Esperantski tečaj za začetnike

otvori celjski esperantski klub v mesecu oktobru. Vsi, ki se zanimajo za ta, v današnjem času prepotrebni mednarodni jezik in se ga žele po lahki metodi še to zimo naučiti, naj javijo svoj pristop k tečaju v knjižarni Goričar in Leskošek na Kralja Petra cesti v Celju.

Zavraten napad

na delavca sladkovrške tovarne Ipenk Ludvika Skrofiča je izvršil te dni neki Grabič, delavec iste tovarne. S kolom je prežal nanj blizu gostilne Roškar v Čeršaku ter ga tako poškodoval po glavi, da je moral v bolnišnico. —

Borza dela v Mariboru

rabi več delavcev za flakovanje cest. Zaslužek je v Zagrebu, prijave sprejema Borza dela. —

Nevaren koštrun.

Z domačimi živalmi je včasih križ. Konji in še tako pohlevne liske in sivke so že nepričakovano marsikoga obrcale, da pa koštrun odraslega in močnega moža spravi v bolnišnico, je pa vendar nekaj izrednega. To izredno smolo je pa imel viničar Jože Šober iz Spodnjega Hlanja, občina Zgornji Jakobski dol. Sosedove ovce, ki so ušle na njegovo posest, je odganjal, koštrun se mu je pa postavil nasproti. Dva soseda sta prišla na pomoč, viničar Šober si je pa v boju s koštrunom le — zlomil levo roko. —

Pevsko društvo »Jutranica« v Melju priredi v soboto, dne 1. oktobra v gostilni pri »Zelenem travniku« vinsko trgatv. Na udeležbo vabi odbor. — 1194

Pojedina domačih prtenih klobas.

V gostilni »Pri treh ribnikih« se vrši v soboto zvečer in v nedeljo dopoldne pojedina krvavih, jernih in mesenih klobas. — 1197

Kabaret Evropa.

Od 1. oktobra dnevno velemestni spored društva Skomoroh. — 1199

Mestna Orfuna Maribor

sklicuje članski sestanek na petek, dne 30. t. m. ob 20. uri v malo dvorano Narodnega doma. Udeležba obvezna. 1171

Danes zadnjikrat

Dr. IMHOFF

Prekrasna drama mlade ljubezni. —

Jutri pride vefilm

Indijski grobni spomenik
KINO UNION.

Mariborska porota

Prva oprostilna razzodba — Uboj pri Rušah

Nesrečni koleki

Tekom večerašnje temeljite razprave proti A. G. se je izkazalo toliko novih možnosti, na podlagi katerih bi prišli že rabljeni koleki na spise in pa da mnogi koleki sploh niso bili ponovno uporabljeni, četudi so bili kot taki označeni — da se je temelj obtožnice znatno omajal. Ko pa je povzel besedo zagovornik dr. Stor in v daljšem govoru raztolmačil porotnikom položaj, kakršen je, se je sesula stavba obtožnice in ljudski sodniki so izrekli, da obtoženec ni kriv uradne poverbe in sleparstva. Po štirih dneh porotnega zasedanja in po šestih krivdorekih smo slišali sinoči prvi prostorek in še ta se je glasil z devetimi proti trem glasovom! Poslušalci, ki jih je bila nabito polna dvorana in so bili z malimi izjemami na strani obtoženca, se niso mogli vzdržati in so po proglasitvi oprostilne sodbegromko ploskali in glasno izražali svoje zadovoljstvo nad izidom razprave.

Z nožem v trebuh

Na obtožni klopi sedi Ivan Polajžar, hlapec v Rušah, star komaj 26 let, ki pa kaže v življenju prav posebno surovost. Meseca julija je služil v Bezeni pri Rušah skupno s starim in gluhiim hlapcem Ivanom Peršonom. Delala sta rezanco za živino. Peršon je rekel Polajžarju, naj mu gre pomagat, ta pa se je surovo zadržal nazaj: »Čakaj frdamani ded, da se najem«. Polajžar pa še potem ni šel pomagat, ampak je razkoračen pušil sredi dvorišča. Ko ga je Peršon zopet klical na delo, mu je Polajžar pokazal osle, potegnil iz žepa nož, se zakadil proti Peršonu in ga sunil z nožem v trebuh in po glavi. Po vseh štirih se je ranjeni Peršon priplazil proti kupu smrekovega dračja, kjer je obležal. Tam ga je Polajžar potem še z lato treščil z vso močjo po hrbtni. Ranjenega Peršona so prepeljali v

Makedonci med seboj

Makedonstvojušči in federalisti — Eksport političnih umorov

Makedonci se kruto koljejo med seboj, odkar je bolgarska šovinistična politika pridobila na svojo stran takozvano Notranjo makedonsko revolucionarno organizacijo ali makedonstvojušče. Makedonstvojušči naglašajo sicer samostojnost Makedonije, v stvari pa delajo za priklonitev Makedonije k Bolgariji. Najodločnejši nasprotniki makedonstvojuščih so makedonski federalisti, ki zahtevajo samostojno makedonsko državo ali pa samostojno Makedonijo v okvirju balkanske federacije. Vodja bolgarskih zemljoradnikov Stambolijski je s svojo, za združenje vseh Jugoslovancev stremečo politiko izzval makedonstvojušče, da so pokazali svojo pravo barvo. Takoj so se postavili na stran njegovih nasprotnikov — bolgarskih šovinstov in so za ustoličenje Cankovega režima ter za iztrebljenje zemljoradnikov, prispevali veliko število zarotnikov in morilcev. Član makedonstvojuščih je bil tudi zavrtni morilec, ki je v Pragi, kmalu po Stambolijskijevi strašni smrti umoril odličnega zemljoradnika, poslanika dr. Daskalova.

Po načinu in delu makedonstvojuščih so pa tudi makedonski federalisti prisiljeni reševati politična vprašanja z nožem in samokresom. Ubili so zloglasnega voditelja makedonstvojuščih Todora Aleksandrova, ki je toliko ogrožal naše ozemlje in še nekatere druge. Ker so pa makedonstvojušči v premoči, je večina federalističnih makedonskih voditeljev v emigraciji. Makedonstvojušči imajo za zasledovanje emigrantov dobro organizirano atentatorsko organizacijo, ki se je že večkrat s krvavim delom izkazala po raznih tujih mestih. Politični umor je pravi makedonski izvor. Dunajska sodišča imajo že v drugič delo s krvavo makedonsko politično zadevo. Predlanskem je neka Karni-

ciu v gledališču ustrelila že dolgo časa na Dunaju živečega makedonskega federalista Todora Panico. Da je zločin lažje izvršila, je cele mesece po prej nad vse prijateljsko občevala s svojo izbrano žrtvo in njeno rodbino. Morilko, ki se je delala silno bolno, je sodišče nepričakovano milo sodilo.

Ta mila sodba se je v makedonstvojušči atentatorski organizaciji najbrž tako-le razlagala: V tujem mestu se atentatorju ne zgodi nič hudega, vzbuditi mora veliko senzacijo, dobro je, če se dela bolnega in zmedenega, ko pride domov, ga pa — kakor Karniciu — slovesno sprejmejo, oženijo, da dobi otroke in da jim lahko zapusti z lavorjem okrašen revolver.

V takih mislih je najbrž prišel na Dunaj član makedonstvojuščih, plesni učitelj Boris Prošev. Pro forma si je ogledoval moderne plesne, v žepu je pa poleg revolverja nosil morilsko naročilo na več glav. Sedaj so na razpravi pričle izpovedale, da je dobil od svoje organizacije pismeno naročilo, naj oskrbi »prvovrstno blago«. Če ne bi mogel oskrbeti vsaj enega zaboja »prvovrstnega blaga«, naj poseže po blagu druge vrste in sicer najmanj po dveh zabojih. Za »prvovrstno blago« velja na Dunaju bivajoči makedonski federalist Dimitrije Vlahov, »drugovrstno blago« pa predstavljata trgovec Ivanov in zdravnik dr. Atanasov.

Plesni učitelj in atentator »prvovrstnega blaga« ni mogel najti in se je zato držal dr. Atanasova in Ivanova, ki mu je bilo v sorodu. Nekega dne je prišel v hišo, kjer oba stanujeta in začel streljati. »Drugovrstno blago« je zgrešil, ranil je pa težko lično gospodinjico.

Porotno sodišče na Dunaju je obsodilo bolgarskega atentatorja Borisa Proševa na tri in pol leta ječe.

Nemčija v stari uniformi

Med levičarji in desničarji nemške politične arene izbruhne lahko vsak čas hud boj. Povodom odkritja spomenika v Tannenbergu je državni predsednik Hindenburg med svojim govorom naglašal, da je Nemčija nedolžna nad svetovno vojno. To bi se še dalo prenesti, ker izhaja tannenbergška proslava iz vojaške preteklosti sedanega državnega predsednika. Politično neznosljivo je pa to, da se je zunanji minister dr. Stresemann zavzel za Hindenburgovo govorjenje. Ob tej priliki se zopet kaže dvojna Nemčija: ena ki še tiči v vojni psihozi in druga, ki se v sporazumu s sedanostjo gospodarsko najboljše razvija. Škoda, da si nova Nemčija od časa do časa obleče svojo stano uniformo, da ropotajo bobni in donijo fanfare. Moderno uho trgajo ti časi neprimerni glasovi. Predstave v čast preteklosti so nevarne, ker zvajajo vse vojne pse iz zažepka. Drugače tako previdnemu in odgovornosti zavednemu Hindenburgu se lahko marsikaj pripeti, če se znajde v starih paradah, svet pa radi tega ne bo propadel. Neumestno je pa, če ljudje, ki nimajo z nekdanimi paradami nobene zveze, na odgovornih mestih ponavljajo in razvlačujejo besede starega vojaka, izgovorjene v spominih na preteklost. Nemčija, ki je postala delavnica velikega sveta, ki vidi rajši potnika z vzorci, kot pa oficirja s sabljo, se mora v svojo korist otresti vojne psihoze.

Sleparji s ponarejenimi briljanti

Sleparji imajo v svoji šoli in stroki razne trike s ponarejenimi dragocenostmi, zlasti z briljanti. Te dni je na Dunaju neki angleški trgovec nasel sledeči slepariji. Sredi ulice ga neki človek nagovori v rusko-angleški mešanici in vprašuje, kje je ruski konzulat. Ko Anglež se stoji z neznancem, pride kakor slučajno mimo neki gospod, ki se vmeša v razgovor. Oni, ki je povpraševal po ruskem konzulatu potegne iz žepa šest briljantov ter začne Angležu in doščecu pripovedovati, da bi rad na konzulatu vprašal, kje bi se dalo to drago kamenje najbolje prodati, ker mu je denar. Gospod, ki je prišel kot tretji, se za briljante močno zanima tako, da se še angleški trgovec tega zanimanja nalezne. Pravi, da bi bil pripravljen briljante kupiti, če bi se najprej ugotovilo, da so pravi. Vsi trije se napotijo, da bi dali briljante na ogled kakemu juvelirju. In glej, kakor nalašč — na ogled je juvelirska trgovina, pred njo pa stoji starejši gospod, očividno njen lastnik. Gospod, ki se je bil pridružil Angležu in Rusu, ga vpraša, če je juvelir in ko se to potrdi, mu kar na cesti pokaže briljante. Mož jih ogleda in spozna vse za prave. Trojica se zahvali in napoti dalje. Rus stavi Angležu svoje pogoje, Anglež pa pravi, da nima pri sebi dovolj denarja. Nazadnje se pogodijo tako, da vzame enega od dragih kamnov proti svoti, ki jo ima pri sebi. Rus ga naj počaka, da se vrne iz hotela z denarjem, gospod ki je bil doslej tako prijazen, pa naj bo za pričo. Ko se Anglež vrne, ni dvojice nikjer in prvi juvelir, ki ga obišče, mu razloži, da je drago plačani kamen pravo in pristno steklo. Postalo mu je jasno, da je nasel sleparski trojci, od katere je prvi igral prodajalca dragocenosti, drugi prijaznega gospoda in tolmača, tretji pa juvelirja.

Poštni predal, ki frankira pisma.

V Leipzigu je uspelo nekemu konstrukterju sestaviti poštni predal z napravo za frankiranje pisem. Kakor hitro se poleg pisma ali dopisnice v aparat vrže tudi pristojbina za znamko, jih aparat frankira, kar popolnoma izključuje različne goljufije. Gotovo je, da bo nova iznajdba za poštni promet velikega pomena. Izumitelj je pripravil že prijaviteljski uradu, dočim jo poštna oblast želi preizkušati.

Prispevajte za spomenik Kralju Petru v Mariboru

Sport

ISSK Maribor — SD, Rapid

V finalu za pokal poškodbenega fonda se srečata v nedeljo popoldne ob pol 16. Rapid in Maribor. Za nedeljsko prireditev vlada v javnosti upravičeno zanimanje, kajti doslej so srečanja omenjenih rivalov nudila stalno najboljše igranje. Boj za ohranitev prestiža je obojestransko prizadevanje v toliki meri dvignil, da sta moštvi zastavljali v nadi na uspeh vse razpoložljivo orožje: tehnično znanje, kombinatorne sposobnosti, taktične prednosti, požrtvovalnost in vztrajnost, tako da so njih srečanja nudila vedno kvalitativno prvovrstno igranje, polno užitka. »Maribor« bo po dosedanjih izglelih v napadu nastopil v postavi: Starc, Hreščak, Pavlin, Vodeb, Bertonec, ki bo gotovo v polni meri zadovoljila. Kakšna bo krilska vrsta in ožja obramba, trenutno še ni znano, ker se načelstvo še ni odločilo glede mest, ki jih bodo zasedli posamezni igralci. »Rapid« bo sestavljal iz razpoložljivih igralcev garnituro, ki bo »Mariboru« vsaj enakovrstna, tako da bo z ozirom na izravnanost moči nasprotnikov odločala le večja odločnost in vztrajnost.

Otvoritev jesenskega prvenstva.

V nedeljo ob 14. se bo vršila med Merkurjem in Svobodo prva jesenska prvenstvena tekma, katere izid je docela dvomljiv. Svoboda je v pokalni tekmi sicer premagala Merkurja, vendar je takratni uspeh pripisati bolj sreči, ki je šestkrat odločil usodo tega ali onega kluba. Zlasti so taka preseženja prav pogosta v prvenstvenih tekmovalnih, kjer sleherni okoliščina lahko močno upliva na potek in na izid srečanja. Gotovo je, da bosta nasprotnika zastavila vse svoje moči, samo da izideta iz boja čim čisteje.

Maribor rez. : Rapid rez.

V nedeljo popoldne ob 10. se bo odigrala tudi tekma med rezervama Rapida in Maribora, ki razpolagata s prvovrstnim materialom in je njuna igra docela enakovredna kvaliteti prvostopenjskih moštev.

ISSK Maribor — nogometna sekcija.

Nocoj ob 20. sestanek nogometašev pri »Zamorcju«. Sestanka se morajo udeležiti igralci vseh moštev. Neopravičljivo odsotne se bo kaznovalo! — Načelnik.

„Vstajenje“ v filmu

Med deli ruskega filozofa grofa Lava N. Tolstega zavzema »Vstajenje« najodličnejše mesto. Snov, obdelana v omenjenem romanu, je našla v filmski umetnosti posvečena tla in umetniki svetovnega slovesa so glavne misli velikega učenjaka, izoblikovane v mogočen slavonspev čiste ljubezni, vzorno podali v veličastnem delu »Vstajenje«, ki ga predvaja do ponedeljka kino »Apollo«.

Katjuša Maslova, nezakonsko dete živinske dekle na veleposestvu v srednji Rusiji, se v zgodnji mladosti zaljubi v ruskega kneza, sorodnika njenih gospodarjev. Toda že prvi korak v življenje je bil za neizkušeno dekle poguben. Po odhodu kneza, ki se je med vožnjo na južno mejo ustavil pri sorodnikih, je Katjuša začutila, da postaja mati. Gospodarice so jo spodile s posestva in Katjuša je morala v bedi skrbeti zase in bodoče dete. Ko so ji prihranki pošli, se ji je rodil dečko, ki ga je odala v skrbništvo. Težki udarci usode so izpremenili njeno rahločutno naravo. Čevlji se je pogreznil v blato. Bila je po nedolžnem obsojena v dosmrtno prognanstvo v Sibirijo.

Vsa dejanja so vzorno umetniško dovršena. Igra posameznih igralcev zapuša globoke utise in mogočno sliko bedo in razkošje, razuzdanost in skromnost, nasladi in ljubezen, skratka žreja med kontrasti značajev so nepremostljiva in česar ne premore nobeno sredstvo, to premaga ljubezen, katere veličini je veliki filozof postavil v svojem delu nesmrtni spomenik v osebah Katjuše in kneza Nehljudova.

Visoka duhovniška karjera sleparia

V madžarskih cerkvenih krogih in tudi v javnosti je dvignila ogromno prahu afera papeškega komornika Geze Borosa. Izkazalo se je, da je ta cerkveni dostojanstvenik oženjen, oče več otrok in da se je sleparksko vrnil med katoliško duhovščino. Presleparil je celo madžarskega cerkvenega zastopnika pri Vatikanu, Justinijana Seredyja in papeškega nuncija v Budimpešti. Boros, ki šteje danes 46 let, je bil nekdanji učitelj. Leta 1907. je pa službo zapustil in vstopil kot detektiv k budimpeštanski policiji. Po par letih je izstopil in začel z neko privatno detektivsko agenturo. Pozneje je bil agent neke velike tvrdke, zopet v državni službi in ko mu nikjer ni ugajalo, je prestopil v grško-orientalsko cerkev. Po tej statistiki je v Berlinu vsaka tretja ženska zaposlena izven domačije. Moških delovnih moči je v Berlinu okroglo poldrugi milijon in pride tako na dva delavca po ena delavka.

Številčno razmerje med moškimi in ženskami v mestih

Po statistiki je ugotovljeno, da so v Evropi sploh ženske po številu močnejše kot pa moški. Do največjega izraza pride ta razlika v vsemestjih. Berlin n. pr. ima za 300 tisoč žensk več, kot pa moških. Žensko prebivalstvo tega mesta znaša okroglo 2 in eno petino milijona. Najmanj 200 tisoč od teh žensk je še v otroških letih. Ker je v Berlinu eden in ena petina milijona hišnih gospodarstev, bo približno tudi toliko omoženih žensk in ostane potem 800 tisoč žensk, ki pridejo v poštev kot domače hčerke, vdove in v raznih strokah zaposlene. Zadnja statistika je res našla blizu 800 tisoč žensk v raznih službah. Po tej statistiki je v Berlinu vsaka tretja ženska zaposlena izven domačije. Moških delovnih moči je v Berlinu okroglo poldrugi milijon in pride tako na dva delavca po ena delavka.

Boj z zverinami na morju

Francoskemu parniku »Etienne«, ki je prevažal velik transport divjih zverin za londonske menažerije, je sredi vožnje počil kotel. V veliki nevarnosti potopa se je tako malo pazilo na zverine, da so začele uhažati iz svojih kletk. Nankrat so se na krovu pojavili tigri, leopardi in velike opice. Mornarji so bili najstrašnejše ogroženi hkrati od valov in od zverin. V najhujši stiski je pak sreči prišel na pomoč neki angleški parnik. Del angleških mornarjev je reševal francosko posadko, drugi del je pa streljal na zverine. Ko so bili vsi francoski mornarji rešeni, so parnik z zverinami prepustili valovom.

KINO APOLO

Film neopisljive krasote in umetnosti!

„Vstajenje“

Dolores Del Rio

po romanu Leva Tolstoj

Red la Rocque

12 Poslovenil dr. I. D.

»Nisem hotel, pa sem vendarle. — Kar samo po sebi je prišlo.«

»Vse, kakor treba«. je veselo odgovoril Ivan, in je skakaje po dvorišču, da bi se ogrel, oglušujoče tolkel z rokami.

Veliki Šarap je tresel gosto grivo, jo grizel z belimi zobmi za ramo, ji vlekel svileno čepico z las, se ji za-

»Do smrti te bodo potolkli . . .«

(Dalje prihodnjič.)

Zenitve, dopisovanje in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10'—

s potrebno predizobrazbo sprejme takoj
modna in galanterijska trgovina Slavko
Černetič, Maribor, Aleksandrova cesta
št. 23. 1184

Restavracija Hotel Kosovo.

Rudeči Breg, 29. septembra 1927.

Grajski trg 1 87

Stolna ulica. — Z dobrimi jedili in pljačo je preskrbljeno. — Za obilen obisk se priporoča **gostilničarka**. 1196

v gostilni „Pri požni“ (Paulič
edili in pljačo je preskrbljeno. — Za
priporoča **gostilničarka**. 1196

Odvetnik Dr. Frig Juritsch ima svojo pisarno v dosedanjih skupnih prostorih **Aleksandrova cesta 12/1**, dočim **otvori dr. Karl Kieser** svojo lastno pisarno **z jutrišnjim dnem v sosednji hiši, Aleksandrova cesta 14/1**. 1193

ako Vam Vaši stroji nagajajo
obrnike se na specialno in e-
hantično delavnico **Justin
Gustinčič**, Tattenbachova ulica
št. 14, ker ima ista specialni
oddelek za popravila strojev
vseh vrst. 937

v bližini državnega mosta, vodi sedal

Za obilen obisk se priporoča **R. Smole**

Za mnogoštevilen obisk se priporoča 1199



Klobuke

čevlje, obleke i. t. d.
kupite najugodnejše pri
Jakobu Lah, Maribor
samo Glavni trg šte. 2

VELIKA KAVARNA

SVENGALI

Petek. 30. septembra